

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT**

Prishtinë, më 24 dhjetor 2018
Nr. ref.: AGJ1308/18

AKTGJYKIM

në

rastin nr. KO84/18

Parashtrues

Albin Kurti dhe 11 deputetë të tjerë të Kuvendit të Republikës së Kosovës

Vlerësim i kushtetutshmërisë së Vendimit nr. 06/V-145 të Kuvendit të Republikës së Kosovës përkitazi me Propozimin e Grupit Parlamentar të Lëvizjes Vetëvendosje! për shkarkimin e Aida Dërgutit nga pozita e nënkryetares së Kuvendit të Republikës së Kosovës

GJYKATA KUSHTETUESE E REPUBLIKËS SË KOSOVËS

e përbërë nga:

Arta Rama-Hajrizi, kryetare
Bajram Ljatifi, zëvendëskryetar
Bekim Sejdiu, gjyqtar
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, gjyqtare
Gresa Caka-Nimani, gjyqtare
Safet Hoxha, gjyqtar
Radomir Laban, gjyqtar
Remzije Istrefi- Peci, gjyqtare, dhe
Nexhmi Rexhepi, gjyqtar

Parashtruesi i kërkesës

1. Kërkesa u parashtrua nga Albin Kurti, Glauk Konjufca, Fatmire Mulhaxha-Kollçaku, Liburn Aliu, Drita Millaku, Xhelal Sveçla, Arbër Rexhaj, Fitore Pacolli, Rexhep Selimi, Arbërie Nagavci, Shemsi Syla dhe Sami Kurteshi (në

tekstin e mëtejme: parashtruesit e kërkesës), të gjithë deputetë të Kuvendit të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kuvendi).

2. Parashtruesit e kërkesës kanë autorizuar deputetin e Kuvendit, Sami Kurteshi, që t'i përfaqësojë ata në procedurat para Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Gjykata).

Akti i kontestuar

3. Parashtruesit e kërkesës kontestojnë kushtetutshmërinë e Vendimit nr. 06/V145 të Kuvendit të Republikës së Kosovës përkitazi me Propozimin e Grupit Parlamentar të Lëvizjes Vetëvendosje! për shkarkimin e Aida Dërgutit nga pozita e nënkryetares së Kuvendit (në tekstin e mëtejme: Vendimi i kontestuar), miratuar nga Kuvendi më 4 qershor 2018.

Objekti i çështjes

4. Objekt i çështjes është vendimi i kontestuar, i cili pretendohet se nuk është në pajtueshmëri me nenet 7 [Vlerat], dhe 67 [Zgjedhja e Kryetarit dhe Nënkryetarëve] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kushtetuta).
5. Parashtruesit e kërkesës më tej kërkojnë nga Gjykata që të vendosë masë të përkohshme, përmes së cilës kërkojnë *“pezullimin e ushtrimit të funksionit të nënkryetares së Kuvendit të Kosovës [Aida Dërguti]”*.

Baza juridike

6. Kërkesa bazohet në paragrafin 5, të nenit 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës dhe në nenet 27 [Masat e Përkohshme], 42 [Saktësimi i kërkesës] dhe 43 [Afatet] të Ligjit për Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës, nr. 03/L-121 (në tekstin e mëtejme: Ligji), si dhe në rregullat 56 [Kërkesa për masë të përkohshme] dhe 74 [Kërkesa në pajtim me nenin 113. 5 të Kushtetutës dhe me nenet 42 dhe 43 të Ligjit] të Rregullores së punës së Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Rregullorja e punës).
7. Më 31 maj 2018, Gjykata miratoi, në seancë administrative, plotësim-ndryshimin e Rregullores së punës, e cila u publikua në Gazetën Zyrtare të Republikës së Kosovës më 21 qershor 2018 dhe hyri në fuqi 15 (pesëmbëdhjetë) ditë pas publikimit të saj. Rrjedhimisht, gjatë shqyrtimit të kërkesës, Gjykata i referohet dispozitave juridike të rregullores së re në fuqi.

Procedura në Gjykatë

8. Më 12 qershor 2018, parashtruesit i paraqitën Gjykatës kërkesën me dokumentet e bashkëngjitura.

9. Më 16 qershor 2018, u përfundoi mandati gjyqtarëve: Snezhana Botusharova dhe Almiro Rodrigues. Më 26 qershor 2018, u përfundoi mandati gjyqtarëve Altay Suroy dhe Ivan Čukalović.
10. Më 9 gusht 2018, Presidenti i Republikës së Kosovës emëroi gjyqtarët e rinj: Bajram Ljatifi, Safet Hoxha, Radomir Laban, Remzije Istrefi-Peci dhe Nexhmi Rexhepi.
11. Më 17 gusht 2018, Kryetarja e Gjykatës caktoi gjyqtaren Remzije Istrefi-Peci gjyqtare raportuese dhe Kolegjin shqyrtues, të përbërë nga gjyqtarët: Selvete Gërxhaliu-Krasniqi (kryesuese), Radomir Laban dhe Nexhmi Rexhepi.
12. Më 24 gusht 2018, Gjykata i njoftoi parashtruesit për regjistrimin e kërkesës, Presidentin e Republikës së Kosovës, Kryetarin e Kuvendit të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kryetari i Kuvendit) dhe Kryeministrin e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kryeministri).
13. Kryetarit të Kuvendit iu kërkua që të njoftojë deputetët se mund të dorëzojnë komentet e tyre në lidhje me kërkesën e parashtruesve, nëse kanë, deri më 20 shtator 2018. Sekretariatit të Kuvendit iu kërkua që të dorëzojë në Gjykatë, dokumentet relevante në lidhje me vendimin e kontestuar.
14. Më 28 gusht 2018, Sekretariati i Kuvendit i dorëzoi Gjykatës dokumentet si në vijim:
 - a. Transkriptin e Seancës Konstituive të Kuvendit, mbajtur më 3, 4, 10, 14, 24 gusht dhe më 7 shtator 2017;
 - b. Vendimin e Kuvendit për zgjedhjen e 3 (tre) nënkryetarëve të Kuvendit, nr. 06-V-003, të 7 shtatorit 2017;
 - c. Njoftimin për Themelimin e Grupit të ri Parlamentar - Grupi i Deputetëve të Pavarur (GOP), nr. 06/S701Do-52, i 14 marsit 2018;
 - d. Propozimin e Grupit Parlamentar të Lëvizjes Vetëvendosje për shkarkimin e nënkryetares së Kuvendit, Aida Dërguti, nr. 06/1108/Do-615, i 17 prillit 2018;
 - e. Transkriptin e Seancës plenare të Kuvendit të Republikës së Kosovës, mbajtur më 3 maj, 1 dhe 4 qershor 2018 (në tekstin e mëtejme: Transkripti); dhe
 - f. Vendimin e Kuvendit të Republikës së Kosovës për mosshkarkimin e nënkryetares së Kuvendit, Aida Dërguti, nr. 06-V -14, të 4 qershorit 2018.
15. Më 19 shtator 2018, Gjykata i parashtroi Forumit të Komisionit të Venecias pyetjet si në vijim:
 - 1) *Cila është procedura për shkarkimin e zëvendëskryetarit të Kuvendit në vendin tuaj?*
 - a) *Nëse zëvendëskryetari i Kuvendit largohet nga Grupi Parlamentar që e propozoi atë për këtë post, a do ta humbë automatikisht pozitën e zëvendëskryetarit?*
 - b) *Në këtë rast, a është e nevojshme që Kuvendi të votojë për shkarkim?*

c) Nëse përgjigja në pyetjen b) është pozitive, a janë anëtarët e Kuvendit të detyruar të votojnë për propozimin e tillë?

2) A ekziston ndonjë praktikë gjyqësore relevante në lidhje me:

a) shkarkimin e zëvendëskryetarit të Kuvendit? dhe

b) Çfarëdo praktike gjyqësore që ka konsideruar se një votë kundër një propozimi të caktuar është cilësuar si “abuzim i së drejtës së votës” së deputetëve të Kuvendit?

16. Më 20 shtator 2018, Visar Ymeri, në cilësinë e përfaqësuesit të Grupit Parlamentar të Partisë Socialdemokrate (në tekstin e mëtejme: PSD), dorëzoi komentet përkitazi me kërkesën.
17. Më 24 shtator 2018, Gjykata njoftoi parashtruesit e kërkesës përkitazi me komentet e dorëzuara nga PSD-ja dhe i ftoi që të dorëzojnë komentet e tyre, nëse kanë, deri më 1 tetor 2018.
18. Të njëjtën ditë, Gjykata po ashtu njoftoi Presidentin e Republikës së Kosovës, Kryetarin e Kuvendit dhe Kryeministrin përkitazi me komentet e dorëzuara nga PSD-ja. Kryetarit të Kuvendit iu kërkuar që kopjet e të gjitha komenteve t’u dorëzohen të gjithë deputetëve të Kuvendit.
19. Më 1 tetor 2018, parashtruesit e kërkesës dorëzuan përgjigjen ndaj komenteve të PSD-së.
20. Më 3 tetor 2018, Gjykata njoftoi Presidentin e Republikës së Kosovës, Kryetarin e Kuvendit dhe Kryeministrin përkitazi me përgjigjen e parashtruesve të kërkesës ndaj komenteve të PSD-së. Kryetarit të Kuvendit iu kërkuar që kopjet e të gjitha komenteve t’u dorëzohen të gjithë deputetëve të Kuvendit.
21. Ndërmjet 19 shtatorit dhe 28 tetorit 2018, Gjykata pranoi përgjigjet në pyetjet e parashtruara nëpërmjet Forumit të Komisionit të Venecias nga gjykatat kushtetuese ose supreme të Austrisë, të Holandës, të Luksemburgut, të Gjermanisë, të Kroacisë, të Suedisë, të Çekisë, të Bullgarisë, të Sllovakisë, të Afrikës së Jugut, të Norvegjisë, të Kosta Rikës, të Maqedonisë dhe të Letonisë.
22. Më 3 dhjetor 2018, Kolegji shqyrtues shqyrtoi raportin e Gjyqtarës raportuese dhe njëzëri i rekomandoi Gjykatës pranueshmërinë e kërkesës.
23. Në të njëjtën ditë, Gjykata votoi me shumicë se Vendimi i kontestuar është në pajtueshmëri me Kushtetutën.

Përmbledhja e fakteve

24. Më 11 qershor 2017, u mbajtën zgjedhjet për Kuvend.
25. Më 8 korrik 2017, Komisioni Qendror i Zgjedhjeve certifikoi rezultatet e zgjedhjeve.

26. Më 24 korrik 2017, Presidenti i Republikës së Kosovës vendosi që seanca konstituive e Kuvendit të mbahet më 3 gusht 2017.
27. Më 3 gusht 2017, Kuvendi mbajti seancën konstituive të kryesuar nga deputeti me i vjetër i Kuvendit.
28. Sipas rendit të ditës, Kuvendi formoi Komisionin *ad hoc* për verifikimin e kuorumit dhe mandateve (në tekstin e mëtejme: Komisioni *ad hoc*).
29. Të njëjtën ditë, Komisioni *ad hoc* paraqiti raportin, bazuar në listën e rezultateve të certifikuara të zgjedhjeve dhe konstatoi mandatet si në vijim:
 - a) Partia Demokratike e Kosovës, Aleanca për Ardhmërinë e Kosovës, Nisma për Kosovën, Partia e Drejtësisë, Lëvizja për Bashkim Partia Shqiptare Demokristiane e Kosovës, Partia Konservatore e Kosovës, Alternativa Demokratike e Kosovës, Republikanët e Kosovës, Partia e Ballit, Partia Socialdemokrate, Balli Kombëtar i Kosovës (në tekstin e mëtejme: PDK, AAK dhe Nisma), 39 deputetë;
 - b) Lëvizja “Vetëvendosje!” (në tekstin e mëtejme: LVV), 32 deputetë;
 - c) Lidhja Demokratike e Kosovës dhe Aleanca Kosova e Re (në tekstin e mëtejme: LDK dhe AKR), 29 deputetë;
 - d) Građanska Inicijativa Srpska lista, 9 deputetë;
 - e) Kosova Demokratik Tyrk Partisi, 2 deputetë;
 - f) Koalicija “Vakat”, 2 deputetë;
 - g) Nova Demokratska Stranka, 1 deputet;
 - h) Samostalna Liberalna Stranka, 1 deputet;
 - i) Partia Demokratike e Ashkalinjve të Kosovës, 1 deputet;
 - j) Partia Liberale Egjyptiane, 1 deputet;
 - k) Jedinstvena Goranska Partije, 1 deputet;
 - l) Partia e Ashkalinjve për Integrim, 1 deputet; dhe,
 - m) Partia Rome e Bashkuar e Kosovës, 1 deputet.
30. Kryesuesi vazhdoi me rendin e ditës për seancën konstituive të Kuvendit, zgjedhja e kryetarit të Kuvendit dhe e nënkryetarëve, e cila u ndërpre.
31. Më 7 shtator 2017, pas disa ndërprerjeve, vazhdoi mbledhja konstituive e Kuvendit me rendin e ditës: zgjedhja e Kryetarit dhe nënkryetarëve të Kuvendit.
32. Me propozimin e PDK-së, AAK-së dhe Nisma, Kadri Veseli, u zgjodh Kryetar i Kuvendit.
33. Pastaj, Kuvendi vazhdoi me zgjedhjen e nënkryetarëve, ku PDK-ja, AAK-ja dhe Nisma propozoi deputetin Xhavit Haliti, LVV-ja propozoi deputeten Aida Dërguti, ndërsa LDK-ja dhe AKR-ja propozuan deputetin Kujtim Shala. Pas procesit të votimit, u konstatua po ashtu se të propozuarit morën votat e nevojshme për të qenë nënkryetarë të Kuvendit.
34. Në të njëjtën ditë, Kuvendi zgjodhi edhe një nënkryetar nga komuniteti joshumicë: deputeten Müfera Şinik, si dhe një nënkryetar nga Grupi Parlamentar i Listës Serbe: deputetin Slavko Simić.

35. Më 14 mars 2018, 12 (dymbëdhjetë) deputetë, në mesin e tyre edhe nënkryetarja e Kuvendit, Aida Dërguti, njoftuan Kryetarin e Kuvendit për themelimin e Grupit të ri Parlamentar: Grupi i Deputetëve të Pavarur.
36. Më 19 prill 2018, Kryesia e Kuvendit shqyrtoi dhe vendosi në rend të ditës për seancën e 3 majit 2018, propozimin e Grupit Parlamentar të LVV-së për shkarkimin e nënkryetares së Kuvendit, Aida Dërguti.
37. Më 1 qershor 2018, Kuvendi vazhdoi diskutimet përkitazi me propozimin e Grupit Parlamentar të LVV-së për shkarkimin e nënkryetares së Kuvendit, Aida Dërguti. Megjithatë, për shkak të mungesës së kuorumit, votimi për këtë propozim u shty.
38. Më 4 qershor 2018, Kuvendi votoi në lidhje me propozimin e Grupit Parlamentar të LVV-së për shkarkimin e nënkryetares së Kuvendit, Aida Dërguti. Sipas transkriptit, në sallë ishin të pranishëm 94 (nëntëdhjetë e katër) deputetë, 16 (gjashtëmbëdhjetë) deputetë votuan për, 26 (njëzetë e gjashtë) deputetë votuan kundër dhe 47 (dyzetë e shtatë) deputetë abstenuan.
39. Rrjedhimisht, Kuvendi nuk e shkarkoi Aida Dërgutin nga pozita e nënkryetares së Kuvendit.

Pretendimet e parashtruesit të kërkesës

40. Parashtruesit e kërkesës pohojnë se vendimi i kontestuar nuk është në pajtueshmëri me nenet 7 [Vlerat] dhe 67 [Zgjedhja e Kryetarit dhe Nënkyetarëve] të Kushtetutës.
41. Parashtruesit e kërkesës fillimisht pohojnë se Kushtetuta, në nenin 64, paragrafi 1, përcakton se, me rastin e konstituimit të organeve të Kuvendit, vendet duhet të ndahen në proporcion me numrin e votave të fituara në zgjedhjet për Kuvend. Sipas tyre, *“[...] partive, koalicioneve, iniciativave qytetare, dhe kandidatëve të pavarur u jepet ai numër i vendeve, barazuar me mandate të deputeteve, që korrespondon proporcionalisht me votat që kanë fituar në zgjedhje”*.
42. Parashtruesit e kërkesës argumentojnë se *“grupi më i madh parlamentar, sipas nenit 67. 2 të Kushtetutës, duhet të konsiderohet partia, koalicioni [...] që kanë më shumë vende në Kuvend, në kuptim të nenit 64. 1 të Kushtetutës, se çdo parti tjetër, koalicion, iniciativë qytetare dhe kandidatë të pavarur që kanë marrë pjesë si të tillë në zgjedhje”*.
43. Parashtruesit e kërkesës pohojnë se *“sipas nenit 67, par. 3, i Kushtetutës, pozita e nënkryetarit/es të Kuvendit është e rezervuar ekskluzivisht për tri grupet më të mëdha parlamentare të cilat kanë të drejtë të propozojnë nga një nënkryetar të cilët zgjedhen me të njëjtën shumicë të votave siç zgjedhet edhe Kryetari i Kuvendit të Kosovës”*.
44. Parashtruesit po ashtu sqarojnë se *“Kushtetuta e Kosovës, konkretisht neni 67, par. 6, përcakton se me zgjedhjen e Kryetarit dhe nënkryetarëve formohet*

Kryesia e Kuvendit. Kjo është formula juridiko-politike e konstituimit të Kryesisë së Kuvendit të Kosovës, që në mënyrë eksplicite përmban normën për përfaqësimin e tri subjekteve më të mëdha që kualifikohen automatikisht për përfaqësim në Kryesinë e Kuvendit me nga një nënkryetar/e. Përbërja e Kryesisë së Kuvendit reflekton fuqinë e partive politike të dala nga zgjedhjet parlamentare përmes votës demokratike dhe rrjedhimisht fuqinë apo madhësinë e grupit parlamentar në Kuvendin e Kosovës”.

45. *Parashtruesit më tej theksojnë se “të drejtën për të propozuar dhe për të pasur përfaqësuesin e tyre politik, e kanë në mënyrë ekskluzive gjatë tërë legjislaturës, tri grupet më të mëdha parlamentare të cilat rrjedhin nga votat e partive politike të fituara gjatë zgjedhjeve të përgjithshme parlamentare”.*
46. *Parashtruesit e kërkesës pretendojnë se “ushtrimi i funksionit të pozitës së nënkryetarit nga deputetja [Aida Dërguti] dërgon në çrregullim të plotë të punës në Kryesinë e Kuvendit dhe në mohimin absolut të përfaqësimit të grupeve parlamentare të cilat kanë fuqi më të madhe politike në raport me grupin parlamentar i cili ka uzurpuar pozitën e nënkryetarit në kundërshtim me nenin 67, par. 3, 6, 8, dhe me nenin 7, par. 1, të Kushtetutës. Gjithashtu, mbajtja e pozitës së nënkryetarit nga znj. Aida Dërguti, duke përfaqësuar tashmë grupin e katërt parlamentar, ka cenuar rëndë barazinë në përfaqësimin e grupit parlamentar [të LVV] në raport me grupet e tjera parlamentare në ushtrimin e funksioneve përbrenda Kryesisë së Kuvendit të Kosovës, në kundërshtim të plotë me nenin 67, par. 3, 6 dhe 8, dhe me nenin 7, par. 1, të Kushtetutës”.*
47. *Parashtruesit e kërkesës po ashtu pretendojnë se “qëllimi i nenit 67, par. 3, i cili në përmbajtjen e tij shpreh, promovon të drejtën që nga tri grupet më të mëdha parlamentare të cilat rrjedhin nga fuqia e koalicioneve apo partive politike të fituar përmes votës demokratike të përfaqësohen në të gjitha trupat e Kuvendit, respektivisht në Kryesinë e Kuvendit të Kosovës [...]. E kundërta e kësaj kualifikohet si cenim i nenit 67, par. 3, 6 dhe 8, dhe nenit 7, par. 1, të Kushtetutës së Kosovës”.*
48. *Parashtruesit më tej pretendojnë se “për sa i përket votimit të deputetëve për shkarkimin e znj. Dërguti nga pozita e nënkryetares, siç e ka shprehur Gjykata Kushtetuese, se ata “mund të votojnë si të dëshirojnë”, sipas Gjykatës Kushtetuese, edhe vota e deputetëve duhet të jetë në pajtim me dispozitat kushtetuese duke e marrë parasysh qëllimin e dispozitave përkatëse dhe të mos jetë abuzive dhe në kundërshtim me parimin e mirëbesimit, që zbatohet edhe në të drejtën kushtetuese. Nëse votimi si veprim nuk përbën normë themelore, por mjet për zbatimin dhe jetësimin e normës si qëllim parësor, ajo nuk mund ta rrëzojë normën. Refuzimi i shkarkimit të nënkryetares në fjalë, e cila nuk e përfaqëson më fuqinë politike dhe votën demokratike siç e parasheh Kushtetuta, është abuzim me të drejtën e votimit dhe cenon qëllimin kushtetues që qëndron prapa dispozitave që e rregullojnë përbërjen e Kryesisë së Kuvendit”.*
49. *Në lidhje me kërkesën për masë të përkohshme, parashtruesit pohojnë se “meqenëse [LVV-ja] është renditur si parti e dytë përmes zgjedhjeve demokratike të lira dhe të përgjithshme dhe meqenëse grupi parlamentar*

[LVV-ja] është formuar si grupi i dytë parlamentar mbi bazën e rezultatit të zgjedhjeve, mospërfaqësimi i tij në kryesinë e Kuvendit po shkakton dëme të pariparueshme për vet grupin parlamentar si bartëse e vullnetit të qytetarëve të konfirmuar përmes zgjedhjeve të lira demokratike dhe të përgjithshme. Pra ushtrimi i funksionit të tillë nga deputetja në fjalë, e cila është pjesë e grupit të katërt parlamentar që nuk ka dalë apo formuar nga zgjedhjet parlamentare, paraqet mospërfaqësim të vullnetit të plotë të qytetarëve të cilët kanë votuar përmes zgjedhjeve të lira, demokratike [LVV-ja] mbi bazën e së cilës është krijuar grupi parlamentar [LVV-ja] brenda Kuvendit të Kosovës”.

50. Në fund, parashtuesit kërkojnë nga Gjykata që të shpall kërkesën të pranueshme si dhe të shpall jokushtetues vendimin e kontestuar.

Përmbledhja e komenteve të pranuar nga PSD

51. Në përgjigjen e tyre ndaj kërkesës së parashtuesve të kërkesës, PSD-ja pohon se *“Kryesia e Kuvendit është organ administrativ i Kuvendit, karakter ky i cili i mëveshet edhe në bazë të dispozitave të nenit 67, paragrafi 6, të Kushtetutës. [...] Duke iu mëveshur karakteri administrativ, natyra juridike e Kryesisë së Kuvendit përkufizohet si organ kolegjal”*. Duke u thirrur edhe në dispozitat e Ligjit për Procedurën e Përgjithshme Administrative, nr. 05/L -03, neni 37, PSD-ja pohon se *“në rastin konkret kemi të bëjmë me një organ, siç është Kryesia e Kuvendit, që është i përbërë nga disa persona të mandatuar sipas bazës kushtetuese dhe të cilët ushtrojnë rol vendimmarrës për çështje, siç i ka përkufizuar edhe dispozita kushtetuese, se vendimmarrja e këtij organi kolegjal konsiston në sigurimin e funksionimit administrativ të Kuvendit”*.
52. Më tej, PSD-ja pretendon se *“ndonëse dispozitat e nenit 67 të Kushtetutës nuk kanë përcaktuar në mënyrë taksative mandatin e Kryesisë së Kuvendit, është e nënkuptueshme se Kryesia e Kuvendit e kufizon mandatin e saj si organ i Kuvendit në përputhje me nenin 66 të Kushtetutës, respektivisht paragrafin 1, dispozitë kjo e cila e ka përcaktuar rrjedhën e mandatin nga dita e seancës konstituive e cila mbahet brenda tridhjetë ditëve nga dita e shpalljes zyrtare të rezultateve të zgjedhjeve. Madje në kuptim të dispozitës së tillë, meqë kushti i konstituimit të Kuvendit është zgjedhja e Kryesisë së Kuvendit, mandati i Kryesisë së Kuvendit është i ndërlidhur me mandatin e Kuvendit si organ dhe jo me mandatin e deputetëve”*.
53. Sipas PSD-së, *“dispozitat e Kushtetutës kanë përcaktuar se zgjedhja e Kryetarit dhe nënkryetarëve të Kuvendit duhet bërë në një procedurë të votimit ku kërkohet shumica e votave të të gjithë deputeteve, që paraqet teorikisht një shumicë absolute. Ndërkaq, për shkarkimin e tyre kërkohet një shumicë e kualifikuar që nënkupton votën e 2/3 të numrit të përgjithshëm të deputetëve. Andaj, sipas tyre, “kërkesë kushtetuese është konsensusi parlamentar për shkarkimin e cilitdo nga anëtarët e Kryesisë së Kuvendit [...]. Madje, funksionet e tilla duhet kuptuar në përfaqësim në nivel të Kuvendit, që nënkupton se as Kryetari dhe as nënkryetarët nuk janë funksionar të partisë, por të një organi të Kuvendit i cili drejton Kuvendin në kuptimin organizativ-administrativ”*.

54. PSD-ja, po ashtu, pohon se “*parashtruesit e kërkesës Ko84/18, tentojnë të interpretojnë mandatin e anëtarëve të Kuvendit në suaza të mandatit imperativ [...]. Anëtarët e Kryesisë kanë mandat të lirë dhe kjo është tërësisht në frymën bashkëkohore të rregullimit juridiko-politik në sistemet kushtetuese. Madje, ndërprerjen e sistemit të mandateve imperative, shumë autorë, siç është Pasquale Pasquino, në esenë e tij "One and Three: Separation of Powers and the Independence of Judicature in Italian Constitution", e konsideron se zhbërja e mandateve imperative është një nga principet themelore të qeverisjes bashkëkohore përfaqësuese*". Sipas PSD-së, pretendimi i parashtruesve se “*deputetët është dashur të votojnë për mocionin për shkarkimin të nënkryetares së Kuvendit, cenon lirinë e ushtrimit të mandatit të deputetëve, e drejtë kushtetuese e garantuar me nenin 70, paragrafi 1, të Kushtetutës, i konkretizuar me nenin 3, paragrafët 1 dhe 2, të Ligjit për të Drejtat dhe Përgjegjësitë e Deputetit*".
55. Përkitazi me kërkesën për masë të përkohshme, PSD-ja e konsideron si “*të panevojshëm çfarëdo komentimi në raport me propozimin e parashtruesve për masë të përkohshme, duke marrë parasysh përmbajtjen e kërkesës, objektin e kërkesës për mbrojtje dhe pamundësisë juridike të shkaktimit të çfarëdo dëmi i cili do të duhej të ishte i pariparueshëm*".
56. Në fund, PSD-ja konsideron se kërkesa e parashtruesve është qartazi e pabazuar dhe duhet të shpallet e papranueshme.

Përmbledhja e përgjigjeve të LVV-së ndaj komenteve të PSD-së

57. Në përgjigjen e tyre ndaj komenteve të PSD-së, LVV-ja pohon se “*meqenëse përfaqësimi në Kryesinë e Kuvendit përbëhet nga deputetët e tri grupeve më të mëdha parlamentare, përfaqësimi në Kryesi ka karakter politik, duke u mëveshur me përgjegjësi kushtetuese për funksionimin administrativ të Kuvendit të Kosovës*". Në vazhdim, LVV-ja sqaron se “*zëvendësimi i Kryetarit nga nënkryetarët e Kuvendit, i cili mund të ishte nga radhët e [LVV-së], ka karakter politik në raport me kompetencat që ushtron Kryetari i Kuvendit, e sidomos në përfaqësim të Kuvendit [...]. Prandaj, konsiderojmë që Kryesia e Kuvendit ka karakter të pastër politik dhe ushtron funksione politiko-administrative [...]*".
58. LVV-ja, po ashtu, pohon “*se mandati i lirë duhet të interpretohet në kuadër të mosndikimit politik apo të çfarëdo natyre tjetër, mbarimit dhe pavlefshmërisë së mandatit të deputetëve. Mocioni i Grupit parlamentar të [LVV-së] nuk ishte i drejtuar në marrjen e mandatit të deputetes në fjalë [...]*", duke theksuar më tej se “*Grupi Parlamentar i [LVV-së] dhe roli i saj përfaqësues në trupat e Kuvendit, konkretisht në Kryesinë e Kuvendit, është i pakrahasueshëm me mbajtjen e një pozicioni nga një deputet që tashmë përfaqëson një grup tjetër parlamentar, gjegjësisht një subjekt tjetër politik. Kjo e bën të domosdoshme për nga prioriteti dhe rëndësia zbatimin e dispozitës kushtetuese, respektivisht nenit 67 par. 3 të Kushtetutës [...]*".

Komentet e përmbledhura, të pranuar nga Forumi i Komisionit të Venecias

59. Gjykata fillimisht vëren se nga përgjigjet e pranuar të Forumit të Komisionit të Venecias ekzistojnë praktika të ndryshme Kushtetuese, sa i përket çështjes së zgjedhjes dhe shkarkimit të nënkryetarëve të Kuvendit.
60. Në lidhje me këtë, Gjykata Kushtetuese e Austrisë u shpreh se “Kryetari, Kryetari i Dytë dhe Kryetari i Tretë zgjedhen nga të gjithë deputetët e Parlamentit. Nuk ka kushte tjera formale për zgjedhjen e tyre, megjithëse në praktikë, të tre presidentët zgjedhen nga tri grupet më të mëdha parlamentare. Nëse njëri nga presidentët e lëshon grupin parlamentar që e ka propozuar për kryesi, ai apo ajo nuk e humb pozitën me automatizëm, dhe as nuk mund të largohet nga pozita. Në fakt, një rast i tillë ka ndodhur: në vitin 1993, Presidenti i Tretë i Këshillit Kombëtar që ishte nominuar nga grupi i tretë më i madh parlamentar, ka lëshuar grupin dhe i është bashkuar anëtarëve tjerë të grupit për të formuar një parti të re, por ai ka mbajtur pozitën në mënyrë të suksesshme deri në përfundimit e mandatit”.
61. Gjykata Supreme e Holandës qartësoi se “neni 61 i Kushtetutës dhe rregullat e brendshme të Parlamentit, parashohin vetëm se deputetët e parlamentit zgjedhin Kryesuesin nga mesi i tyre. Kryesuesi zgjedhet pas së cilave palë zgjedhje dhe mandati i tij përfundon kur të mbahen zgjedhjet e reja”.
62. Gjykata Kushtetuese e Luksemburgut, sqaroi: “Ligji përkatës i Luksemburgut përkitazi me Kuvendin (ndryshe e quajtur si “Dhoma e Deputetëve”) nuk ka ndonjë procedurë për shkarkimin e nënkryetarit [...]. Sipas tyre, “deputetët, të cilët, sipas nenit 3 të Kushtetutës përfaqësojnë (përmes Dhomës së Deputetëve), shtetin e tyre dhe që votojnë pa u thirrur në zgjedhësit e tyre dhe gjatë votimit kanë parasysh vetëm interesat e Dukatit të Madh [të Luksemburgut], vazhdojnë të mbeten si deputetë të Kuvendit, pavarësisht edhe nëse gjatë mandatit të tyre ata largohen nga grupi politik në të cilin ata bënë pjesë më parë edhe me të cilën parti ata u zgjedhën. Në këtë rast, edhe pse një rast i tillë akoma nuk është paraqitur në praktikë, një nënkryetar i zgjedhur, nuk mund të shkarkohet nëse nuk largohet vullnetarisht nga kjo pozitë”.
63. Gjykata Kushtetuese e Gjermanisë sqaroi se, në Parlamentin Federal të Gjermanisë, “secili grup parlamentar përfaqësohet nga të paktën një zëvendëskryetar; Kryetari dhe zëvendëskryetarët zgjedhen me shumicë të thjeshtë votash. Nëse një kandidat nuk arrin shumicën e votave, atëherë votimi përsëritet. Kushtetua [Gjermane] dhe Rregullorja e punës së Bundestagut, nuk parashohin dispozita për largimin e Kryetarit dhe zëvendëskryetarëve”.
64. Gjykata Kushtetuese e Kroacisë u shpreh se “shkarkimi i zëvendëskryetarit të Parlamentit mund të propozohet nga grupet parlamentare ose nga 40 (dyzet) deputet të Parlamentit [...] dhe parlamenti miraton me shumicë votash, me kusht që shumica e deputetëve të jenë prezent në seancë”.

65. Gjykata Supreme Administrative e Suedisë theksoi se *“anëtarët e Parlamentit zgjedhin Kryesuesin dhe 3 (tre) zëvendëskryesues nga radhët e tyre për një mandat elektoral (katër vjet). Janë grupet parlamentare në Parlament që nominojnë kandidatët për pozitat e ndryshme”*. Ata po ashtu shtojnë se gjatë periudhës deri në zgjedhjet parlamentare, Kryesuesi dhe zëvendësit e tij *“nuk mund të shkarkohen nga pozita me vendim Parlamenti. Ata mund, megjithatë, të japin dorëheqje nga pozita e tyre”*.
66. Gjykata Kushtetuese e Çekisë qartësoi se, në Republikën e Çekisë, *“nënkryetari i Parlamentit mund të shkarkohet vetëm me propozimin e 2/5 të të gjithë deputetëve [...]; 1/3 e të gjithë deputetëve [...] duhet të jenë prezent gjatë votimit dhe propozimi duhet të pranohet nga shumica e tyre”*. Sipas tyre, e vetmja mënyrë për shkarkimin e nënkryetarit të Kuvendit është nëse propozimi për shkarkim merr numrin e nevojshëm të votave të parapara më lart.
67. Gjykata Kushtetuese e Bullgarisë sqaroi se *“shkarkimi i Kryetarit dhe nënkryetarëve të Kuvendit nuk është subjekt i trajtimit kushtetues dhe është kompetencë ekskluzive e vetë Kuvendit”*. Kjo pasi çështja e shkarkimit të nënkryetarëve rregullohet me Rregulloren e punës së Kuvendit Kombëtar të Bullgarisë dhe shkelja e mundshme e saj nuk mund të përbëjë shkelje kushtetuese. Ata, po ashtu, sqarojnë se Rregullorja e punës e Kuvendit Kombëtar të Bullgarisë, neni 5, paragrafi 2, parasheh se nënkryetarët e Kuvendit shkarkohen nga pozitat para skadimit të mandatit kur e lëshojnë grupin parlamentar i cili i ka nominuar, me shkarkim nga ai grup apo nëse grupi parlamentar shuhet. Në raste të tilla, shkarkimi bëhet pa debat apo votim.
68. Gjykata Kushtetuese e Sllovakisë u shpreh se, në Sllovaki, nëse nënkryetari i Kuvendit largohet nga partia parlamentare që e ka propozuar për atë pozitë, ai apo ajo nuk e humb pozitën e nënkryetarit të Kuvendit. Ata theksojnë se një rast i tillë ka ndodhur së fundi, duke shtuar se *“pas zgjedhjeve parlamentare të vitit 2016 të cilat u përcollën me formimin e një koalicioni me katër parti, (njëra nga to e quajtur Siet). Njëri nga anëtarët e Siet ishte zgjedhur nënkryetar (një nga katër nënkryetarët). Më vonë gjatë vitit 2016, ai doli nga Siet dhe iu bashkua një partie tjetër të koalicionit. Megjithatë, ai mbajti pozitën e nënkryetarit [të Kuvendit]”*.
69. Gjykata Kushtetuese e Afrikës së Jugut u shpreh se në Afrikën e Jugut kur nënkryetari i Parlamentit nuk është më anëtar i ndonjë partie politike, nuk e humb pozitën e nënkryetarit të Parlamentit me automatizëm. Përveç nëse ndiqet një proces kushtetues për shkarkimin e tij/saj, është e mundur që një nënkryetar të mbetet në atë pozitë edhe kur ai nuk i përket më asnjë partie politike. Andaj, për të shkarkuar një nënkryetar të Parlamentit, është e nevojshme që shumica e deputetëve të votojnë propozimin për shkarkim. Gjithashtu, sipas përgjigjes së Gjykatës Kushtetuese të Afrikës së Jugut, kur një propozim paraqitet për votim në Parlament, deputetët *“kanë tri opsione, (a) të votojnë në favor, (b) të votojnë kundër, ose (c) të abstenojnë”*.
70. Gjykata Kushtetuese e Norvegjisë u shpreh se, në Norvegji, Parlamenti zgjedh Kryetarin dhe 5 (pesë) nënkryetarë me shumicën e thjeshtë të votave të

deputetëve të Parlamentit. Për shkarkimin e nënkryetarëve nga pozita është e nevojshme që propozimi për shkarkim të bëhet nga 1/5 e deputetëve dhe propozimi për shkarkim të votohet nga shumica e thjeshtë e deputetëve.

71. Gjykata Kushtetuese e Kosta Rikës u shpreh se Parlamenti zgjedh Kryesinë në fillim të secilës legjislaturë. Kryetari i Parlamentit dhe nënkryetarët duhet të plotësojnë kushtet e njëjta si Presidenti i Republikës. Ata, po ashtu, u shprehën se, sipas Kushtetutës së tyre, nuk parashihen sanksione ndaj deputetëve që lëshojnë partitë politike që i kanë ndihmuar të zgjedhen. Sipas tyre, *“është e rëndësishme të ceket se shumica e këtyre deputetëve e ushtrojnë deri në fund të legjislaturës mandatin e tyre pa u bërë pjesë e ndonjë grupi tjetër politik”*.
72. Gjykata Kushtetuese e Maqedonisë sqaroi se dispozitat e vetme kushtetuese në lidhje me nënkryetarët e Parlamentit janë ato të nenit 67 të Kushtetutës së Maqedonisë, të cilat përcaktojnë se Parlamenti, nga radhët e deputetëve, zgjedh Kryetarin dhe një ose disa nënkryetarë, me shumicën e votave të të gjithë deputetëve. Ata shtojnë se, sipas nenit 21 të Rregullores së punës së Parlamentit, numri i nënkryetarëve vendoset nga Kryetari i Parlamentit, dhe ata zgjedhen nga deputetët që iu përkasin partive të ndryshme politike të përfaqësuara në Parlament. Një nga nënkryetarët zgjedhet nga partia më e madhe opozitare. Ata gjithashtu sqarojnë se, Rregullorja e punës së Parlamentit nuk parasheh dispozita në lidhje me shkarkimin e nënkryetarëve.
73. Gjykata Kushtetuese e Letonisë u shpreh se në Letoni, pozita e nënkryetarit të Kuvendit nuk është e lidhur me anëtarësimin në grupet parlamentare. Nëse nënkryetari vendos të dal nga grupi parlamentar që e ka propozuar për atë pozitë, nuk ka pasoja automatike për mbajtjen e pozitës së tij. Ata po ashtu u shprehën se sipas sistemit të tyre juridik, deputetët nuk kanë obligim që të votojnë për një propozim të caktuar dhe nëse kjo do të ndodhte ky obligim do të ishte në kundërshtim me nenin 28 të Kushtetutës së Letonisë që parasheh se anëtarët e Kuvendit (Seimas) nuk mund të merren në përgjegjësi në ndonjë proces gjyqësor, administrativ apo disiplinor në lidhje me votimin e tyre.

Dispozitat relevante të Kushtetutës

“Neni 7 [Vlerat]

1. Rendi kushtetues i Republikës së Kosovës bazohet në parimet e lirisë, paqes, demokracisë, barazisë, respektimit të të drejtave dhe lirive të njeriut dhe sundimit të ligjit, mosdiskriminimit, të drejtës së pronës, mbrojtjes e mjedisit, drejtësisë sociale, pluralizmit, ndarjes së pushtetit shtetëror dhe ekonomisë së tregut.

2. Republika e Kosovës siguron barazinë gjinore si vlerë themelore për zhvillimin demokratik të shoqërisë, mundësi të barabarta për pjesëmarrje të femrave dhe meshkujve në jetën politike, ekonomike, sociale, kulturore dhe në fushat të tjera të jetës shoqërore.

[...]

Neni 64 [Struktura e Kuvendit]

1. Kuvendi ka 120 (njëqind e njëzet) deputetë të zgjedhur me votim të fshehtë bazuar në listat e hapura. Vendet në Kuvend ndahen midis të gjitha partive, koalicioneve, nismave qytetare dhe kandidatëve të pavarur, në përpjesëtim me numrin e votave të vlefshme, të fituara prej tyre, në zgjedhjet për Kuvendin.
2. Në kuadër të kësaj ndarjeje, 20 (njëzet) prej 120 (njëqind e njëzet) vendeve janë të garantuara për përfaqësimin e komuniteteve që nuk janë shumicë në Kosovë, [...].
[...]

Neni 65 [Kompetencat e Kuvendit]

Kuvendi i Republikës së Kosovës:

[...]

(6) zgjedh dhe shkarkon Kryetarin dhe nënkryetarët e Kuvendit;

[...].

Neni 67 [Zgjedhja e Kryetarit dhe nënkryetarëve]

1. Kuvendi i Kosovës nga radhët e veta zgjedh Kryetarin dhe 5 (pesë) nënkryetarë.
2. Kryetari i Kuvendit propozohet nga grupi më i madh parlamentar dhe zgjedhet me shumicën e votave të të gjithë deputetëve të Kuvendit.
3. Tre (3) nënkryetarët të propozuar nga tri grupet më të mëdha parlamentare, zgjedhen me shumicën e votave të të gjithë deputetëve të Kuvendit.
4. Dy (2) nënkryetarë përfaqësojnë komunitetet që nuk janë shumicë në Kuvend dhe ata zgjedhen me shumicën e votave të të gjithë deputetëve. Njëri nënkryetar do të jetë nga radhët e deputetëve të Kuvendit që mbajnë vendet të rezervuara ose të garantuara të komunitetit Serb, dhe tjetri nënkryetar nga radhët e deputetëve të Kuvendit që mbajnë vende të rezervuara ose të garantuara nga komunitetet tjera që nuk janë shumicë.
5. Kryetari dhe nënkryetarët e Kuvendit shkarkohen me votën e shumicës prej dy të tretave (2/3) të numrit të përgjithshëm të deputetëve.
6. Kryetari dhe nënkryetarët formojnë Kryesinë e Kuvendit. Kryesia është përgjegjëse për funksionimin administrativ të Kuvendit në mënyrën e përcaktuar me Rregulloren e Punës të Kuvendit.
7. Kryetari i Kuvendit:
 - (1) përfaqëson Kuvendin;
 - (2) përcakton rendin e ditës, thërret dhe kryeson seancat;
 - (3) nënshkruan aktet e miratuara nga Kuvendi;

(4) ushtron edhe funksione të tjera, në bazë të kësaj Kushtetute dhe Rregullores së punës të Kuvendit.

8. *Në rast mungese ose pamundësie për të ushtruar funksionin, Kryetarin e Kuvendit e zëvendëson njëri nga nënkryetarët.
[...]*

Neni 70 [Mandati i Deputetëve]

1. *Deputetët e Kuvendit janë përfaqësues të popullit dhe nuk i nënshtrohen asnjë mandati detyrues.
[...].*

Neni 74 [Ushtrimi i Funksionit]

Deputetët e Kuvendit të Kosovës ushtrojnë funksionin e tyre në interesin më të mirë të Republikës së Kosovës dhe në pajtim me këtë Kushtetutë, ligjet dhe rregullat e procedurës së Kuvendit.

Dispozitat relevante të Rregullores së punës së Kuvendit

Neni 12 [Zgjedhja e Kryetarit dhe e nënkryetarëve të Kuvendit]

1. *Në mbledhjen konstituive të Legjislaturës IV, Kuvendi nga radhët e veta i zgjedh Kryetarin dhe nënkryetarët. Kryetari dhe nënkryetarët e përbëjnë Kryesinë e Kuvendit.*
2. *Kryesuesi i mbledhjes konstituive kërkon nga grupi më i madh parlamentar ta propozojë kandidatin për Kryetar të Kuvendit. Kryetari i Kuvendit zgjedhet me shumicën e votave të deputetëve të Kuvendit.*
3. *Kryesuesi i mbledhjes konstituive të legjislaturës kërkon nga tri grupet më të mëdha parlamentare ta propozojnë nga një kandidat për nënkryetar të Kuvendit, të cilët zgjedhen me shumicën e votave të deputetëve të Kuvendit.*
4. *Në përbërje të Kryesisë dhe në trupat e tjerë të punës të Kuvendit respektohet përbërja gjinore e Kuvendit.*
5. *Kryesuesi i mbledhjes konstituive të legjislaturës kërkon nga deputetët që mbajnë vende të garantuara për komunitetin serb dhe nga deputetët, që mbajnë vende të garantuara për komunitetet e tjera, që nuk janë shumicë, ta propozojnë nga një kandidat për nënkryetar të Kuvendit. Nënkryetarët, sipas kësaj pike, zgjedhen me shumicën e votave të deputetëve të Kuvendit.*
6. *Kryesuesi i mbledhjes konstituive të legjislaturës e shpall rezultatin e votimit për zgjedhjen e Kryetarit dhe të nënkryetarëve të Kuvendit. Kryetarin e sapozgjedhur të Kuvendit e fton ta zërë vendin e tij.*

Neni 14 [Mandati i Kryesisë]

1. Mandati i Kryetarit të Kuvendit dhe i anëtarëve të Kryesisë është në përputhje me mandatin e Kuvendit.
[...]
3. Kryetari i Kuvendit mund t'ia paraqesë dorëheqjen Kuvendit. Aktin e dorëheqjes me shkrim ia dorëzon paraprakisht Kryesisë së Kuvendit. Pas miratimit të dorëheqjes, partia politike ose koalicioni, që e ka emëruar Kryetarin e mëparshëm të Kuvendit propozon kandidat të ri për kryetar.
4. E njëjta procedurë zbatohet edhe në rast të dorëheqjes së ndonjërit nga anëtarët e Kryesisë.
5. Shkarkimi i Kryetarit ose i anëtarit të Kryesisë së Kuvendit, me propozim të partisë politike ose të grupit, që e ka propozuar, bëhet sipas procedurës së zgjedhjes së tyre.

Neni 16 [Mbledhjet e Kryesisë]

1. Mbledhjet e Kryesisë i thërret dhe i kryeson Kryetari i Kuvendit.
2. Kryetari i Kuvendit e thërret mbledhjen e Kryesisë, nëse kërkohet nga një grup parlamentar ose së paku nga 5 për qind, përkatësisht nga 6 (gjashtë) deputetë të Kuvendit.
3. Vendimet e Kryesisë merren me konsensus. Në mungesë të konsensusit vendoset me shumicë votash të atyre që votojnë. Në rast të votave të barabarta, vendos vota e Kryetarit.
4. Në mbledhje të Kryesisë mund të marrin pjesë, pa të drejtë vote, përfaqësuesi i Presidentit të Republikës së Kosovës dhe i Qeverisë. Sekretari i Kuvendit merr pjesë në mbledhjet e Kryesisë, sipas detyrës zyrtare.
5. Kryesia e Kuvendit, për çështje të caktuara, i fton në mbledhjet e Kryesisë edhe kryetarët e grupeve parlamentare.

Neni 51 [Kuorumi dhe votimi në mbledhjet e Kuvendit]

1. Kuvendi ka kuorum kur janë të pranishëm më shumë se gjysma e deputetëve të Kuvendit.
2. Prania e deputetëve në mbledhje verifikohet me sistem elektronik të votimit, me ngritje të dorës ose me thirrje të emrave. Për mënyrën e verifikimit të pranisë së deputetëve, vendos kryesuesi i mbledhjes.
3. Vendimet e mbledhjeve të Kuvendit janë të vlefshme, në qoftë se në kohën kur ato janë marrë, në sallë kanë qenë më shumë se gjysma e deputetëve të Kuvendit. Ligjet, vendimet dhe aktet e tjera të Kuvendit konsiderohen të miratuara nëse për to votojnë shumica e deputetëve të

pranishëm dhe që votojnë. Përjashtim bëjnë rastet kur me Kushtetutën e Republikës së Kosovës parashihet ndryshe.

4. *Votimi bëhet në këto mënyra:*
 - a) *votimi i hapur, me ngritje të dorës: “për”, “kundër” dhe “abstenim”,*
 - b) *votimi i fshehtë ose*
 - c) *votimi i regjistruar, që e përfshin votimin elektronik dhe*
 - d) *votimin duke e thirrur secilin deputet, veç e veç.*
5. *Votimi i regjistruar bëhet kur këtë mënyrë e kërkon kryetari i Kuvendit ose një grup parlamentar dhe kur për këtë vendos Kuvendi. Kur mbahet votimi i regjistruar, vota e secilit deputet “për”, “kundër” ose “abstenim” regjistrohet me emër e me mbiemër. Kur votimi është në formën elektronike, në ekran paraqitet numri i pjesëmarrësve, numri i votuesve dhe rezultati i plotë i votimit për secilin, veç e veç. Deputeti ka të drejtë ta shpjegojë votën e vet “për”, “kundër” ose “abstenim” dhe ta kërkojë kopjen elektronike të rezultatit të votimit.*
6. *Kur kemi numër të barabartë të votave “për” dhe “kundër” konstatohet se propozimi nuk është miratuar.*
7. *Publikimi i votimit elektronik të deputetëve, bëhet brenda tri ditë pune, pas mbledhjes plenare.*

Pranueshmëria e kërkesës

74. *Gjykata së pari vlerëson nëse kërkesa i plotëson kriteret e pranueshmërisë, të përcaktuara me Kushtetutë e të specifikuara më tej me Ligj dhe të parapara me Rregullore të punës.*
75. *Fillimisht, Gjykata i referohet paragrafit 1, të nenit 113 [Juridiksioni dhe Palët e Autorizuara] të Kushtetutës, i cili përcakton:*

“Gjykata Kushtetuese vendos vetëm për rastet e ngritura para Gjykatës në mënyrë ligjore nga pala e autorizuar”.
76. *Përveç kësaj, Gjykata po ashtu i referohet nenit 113.5 të Kushtetutës, i cili përcakton:*

“Dhjetë (10) a më shumë deputetë të Kuvendit të Kosovës, brenda një afati prej tetë (8) ditësh nga dita e miratimit, kanë të drejtë të kontestojnë kushtetutshmërinë e cfarëdo ligji ose vendimi të miratuar nga Kuvendi, si për përmbajtjen, ashtu edhe për procedurën e ndjekur”.
77. *Fillimisht, Gjykata rikujton se parashtruesit e kontestojnë kushtetutshmërinë e vendimit të kontestuar vetëm në lidhje me përmbajtjen e tij.*

78. Në lidhje me këtë, Gjykata vëren se kërkesa ishte paraqitur nga 12 (dymbëdhjetë) deputetë të Kuvendit, në pajtueshmëri me nenin 113. 5 të Kushtetutës. Prandaj, parashtruesit e kërkesës janë palë e autorizuar.

79. Në vijim, Gjykata merr parasysh nenin 42 [Saktësimi i kërkesës] të Ligjit, i cili përcakton:

“1. Në kërkesën e ngritur në pajtim me nenin 113, paragrafi 6, të Kushtetutës, ndër të tjera, paraqiten informatat e mëposhtme:

1.1. emrat dhe nënshkrimet e të gjithë deputetëve të Kuvendit që kontestojnë kushtetutshmërinë e ligjit apo vendimit të nxjerrë nga ana e Kuvendit të Republikës së Kosovës;

1.2. dispozitat e Kushtetutës apo të ndonjë akti apo ligji që ka të bëjë me këtë kërkesë; dhe

1.3. paraqitjen e provave mbi të cila mbështetet kontesti”.

80. Gjykata, po ashtu, i referohet rregullit 74 [Kërkesa në pajtim me nenin 113. 5 të Kushtetutës dhe me nenet 42 dhe 43 të Ligjit] të Rregullores së punës, që parasheh:

“[...]

(2) Kërkesa e parashtruar sipas këtij rregulli, duhet, inter alia, të paraqesë informatat e mëposhtme:

(a) emrat dhe nënshkrimet e të gjithë deputetëve të Kuvendit që kontestojnë kushtetutshmërinë e një ligji ose të një vendimi të miratuar nga Kuvendi i Republikës së Kosovës;

(b) dispozitat e Kushtetutës ose të aktit tjetër ose legjislacionit relevant për këtë kërkesë; dhe

(c) provat mbi të cilat mbështetet kontesti.

(3) Parashtruesit i bashkëngjisin kërkesës një kopje të ligjit të kontestuar ose vendimit të miratuar nga Kuvendi, regjistrin dhe nënshkrimet personale të deputetëve që paraqesin kërkesën dhe autorizimin e personit që i përfaqëson ata para Gjykatës”.

81. Gjykata vëren se parashtruesit e kërkesës shënuan emrat e deputetëve me nënshkrime, paraqitën autorizimin për personin që i përfaqëson ata para Gjykatës, specifikuan vendimin që kontestojnë dhe dorëzuan kopjen e tij, iu referuan dispozitave relevante kushtetuese për të cilat ata pretendojnë se vendimi i kontestuar nuk është në pajtueshmëri dhe paraqitën prova dhe dëshmi për të mbështetur pretendimet e tyre. Andaj, Gjykata konsideron se kriteret e përcaktuara me nenin 42 të Ligjit dhe të specifikuara më tej me rregullin 74 të Rregullores së punës janë plotësuar.

82. Lidhur me afatin e përcaktuar prej “8 (tetë) ditësh nga data e miratimit”, Gjykata vëren se vendimi i kontestuar është miratuar më 4 qershor 2018, ndërsa kërkesa është parashtruar në Gjykatë më 12 qershor 2018.

83. Gjykata rikujton që, në pajtim me rregullin 30 (1) të Rregullores së punës, afati i fundit për dorëzimin e kërkesës, *“kur periudha shprehet me ditë, ajo duhet të llogaritet duke filluar nga dita pasuese pasi kishte ndodhur një ngjarje”*.
84. Në rastin e kërkesës së tanishme, kjo është dita e nesërme pas miratimit të vendimit të kontestuar. Rrjedhimisht, Gjykata konstaton se kërkesa u parashtrua brenda afatit kohor të përcaktuar me nenin 113. 5 të Kushtetutës.
85. Rrjedhimisht, Gjykata konstaton se parashtruesit kanë respektuar kërkesat e pranueshmërisë, të përcaktuara me Kushtetutë e të specifikuara më tej me Ligj dhe të parapara me Rregullore të punës.
86. Gjithashtu, Gjykata konsideron se kërkesa ngre çështje të rëndësishme kushtetuese lidhur me zgjedhjen dhe shkarkimin e nënkryetarëve të Kuvendit prandaj, rrjedhimisht, kërkesa e parashtruesve është e pranueshme.

Meritat e kërkesës

87. Gjykata rikujton se parashtruesit pretendojnë se vendimi i kontestuar nuk është në pajtueshmëri me nenet 7 [Vlerat] dhe 67 [Zgjedhja e Kryetarit dhe Nënkyetarëve], të Kushtetutës.
88. Në lidhje me kërkesën e parashtruesve, Gjykata vëren se parashtruesit e kërkesës në thelb pretendojnë se pozita e nënkryetarit/es të Kuvendit, sipas nenit 67, paragrafi 3, të Kushtetutës, është e rezervuar ekskluzivisht për 3 (tri) grupet më të mëdha parlamentare, të cilat dalin nga partitë politike apo koalicionet që kanë fituar më së shumti ulëse në Kuvend si rezultat i zgjedhjeve për Kuvend. Ata shtojnë se përfaqësimi në Kryesinë e Kuvendit ka karakter politik dhe aty duhet të përfaqësohen 3 (tri) grupet më të mëdha parlamentare gjatë gjithë legjislaturës së Kuvendit.
89. Rrjedhimisht sipas tyre, vendimi i kontestuar, për mosshkarkimin e nënkryetares së Kuvendit, Aida Dërguti (tani si pjesë e një grupi të ri parlamentar), i mohon LVV-së, si subjekti i dytë më i votuar në zgjedhjet e 11 qershorit 2017, pozitën e nënkryetarit të Kuvendit, të garantuar me nenin 67, paragrafi 3 të Kushtetutës.
90. Për më tepër, sipas parashtruesve të kërkesës, duke pasur parasysh se e drejta ekskluzive për tu përfaqësuar në kryesinë e Kuvendit i takon 3 (tri) grupeve më të mëdha parlamentare, votimi i deputetëve për mos shkarkimin e nënkryetares, përbën abuzim me “drejtën e tyre për votim”.

Përkitazi me nenin 67, paragrafi 3, të Kushtetutës

91. Gjykata fillimisht do të vlerësojë nëse dispozitat e nenit 67, paragrafi 3, të Kushtetutës, dhe dispozitat e tjera të ndërlidhura, i japin të drejtë grupeve të caktuara parlamentare që gjatë gjithë legjislaturës të përfaqësohen në kryesinë e Kuvendit me deputetë që i përkasin grupit parlamentar që i ka propozuar.

92. Në lidhje me këtë, Gjykata rikujton se neni 67, paragrafi 3, i Kushtetutës rregullon çështjen e propozimit dhe votimit të propozimit të nënkryetarëve të Kuvendit, duke përcaktuar se *“3 (tre) nënkryetarët të propozuar nga tri grupet më të mëdha parlamentare, zgjedhen me shumicën e votave të të gjithë deputetëve të Kuvendit”*.
93. Sipas dispozitës së cekur më lart, për zgjedhjen e 3 (tre) nënkryetarëve, duhet të plotësohen dy kushte, dhe atë, a) të propozohen nga tri grupet më të mëdha parlamentare dhe b) të marrin votat e shumicës së të gjithë deputetëve të Kuvendit.
94. Sa i përket kushtit të parë, Gjykata vëren se Kushtetuta, në nenin 67, paragrafi 3, në mënyrë të qartë përcakton se e drejta për të propozuar 3 (tre) kandidatë për pozita të nënkryetarëve u takon ekskluzivisht 3 (tri) grupeve më të mëdha parlamentare. Gjykata vlerëson se e drejta e 3 (tri) grupeve më të mëdha parlamentare për të propozuar kandidatët për pozitën e nënkryetarit të Kuvendit është thelbësore për ruajtjen e themeleve të një demokracie efektive dhe kuptimplotë në konstituimin e Kuvendit, të qeverisur nga sundimi i ligjit. Rrjedhimisht, Gjykata vëren se përderisa e drejta e propozimit u takon 3 (tri) grupeve më të mëdha parlamentare, këto grupe jo detyrimisht janë të kufizuara që të propozojnë kandidatë nga grupi i tyre parlamentar. Gjykata vë në pah se paragrafi 3, i nenit 67 të Kushtetutës, mundëson një liri të gjerë të propozimit të kandidatit për pozitën e nënkryetarit të Kuvendit duke mos kufizuar propozimin nga një grup i caktuar parlamentar.
95. Për dallim nga gjuha e paragrafit 3 të nenit 67 që mundëson liri më të gjerë të propozimit, në paragrafin 4 të nenit 67, të Kushtetutës shprehimisht përcaktohet se *“2 (dy) nënkryetarë përfaqësojnë komunitetet që nuk janë shumicë në Kuvend, dhe ata zgjedhen me shumicën e votave të të gjithë deputetëve”*. Me tutje, në të njëjtin paragraf, Kushtetuta shprehimisht përcakton se *“njëri nënkryetar do të jetë nga radhët e deputetëve të Kuvendit që mbajnë vendet të rezervuara ose të garantuara të komunitetit serb, dhe tjetri nënkryetar nga radhët e deputetëve të Kuvendit që mbajnë vende të rezervuara ose të garantuara nga komunitetet tjera që nuk janë shumicë.”*
96. Ndërsa, sa i përket kushtit të dytë, Gjykata rikujton se për t’u konsideruar të zgjedhur të propozuarit nga grupet parlamentare nuk zgjedhen automatikisht nënkryetarë të Kuvendit pas propozimit të grupeve parlamentare por i nënshtrohen procesit të votimit në Kuvend. Të propozuarit e grupeve parlamentare zgjedhen nënkryetarë të Kuvendit vetëm nëse marrin votat e shumicës së të gjithë deputetëve të Kuvendit. Andaj, nënkryetarët e Kuvendit, megjithëse propozohen nga grupe të caktuara parlamentare, ata janë të zgjedhurit e Kuvendit, për të ushtruar pozitën e nënkryetarit të Kuvendit, përveç nëse shkarkohen apo nëse humbin mandatin e tyre të deputetit në bazë të dispozitave të Kushtetutës apo dispozitave tjera të ndërlidhura.
97. Në lidhje me këtë, Gjykata rikujton nenin 67, paragrafi 6, të Kushtetutës, i cili përcakton:

“Kryetari dhe nënkryetarët formojnë Kryesinë e Kuvendit. Kryesia është përgjegjëse për funksionimin administrativ të Kuvendit në mënyrën e përcaktuar me Rregulloren e punës të Kuvendit”.

98. Pas përfundimit të procesit të votimit, anëtarët e Kryesisë së Kuvendit, në cilësinë e tyre si nënkryetarë të Kuvendit, nuk përfaqësojnë interesat e grupeve parlamentare që i kanë propozuar ata, por para së gjithash përfaqësojnë interesat e Kuvendit si tërësi, duke siguruar funksionimin e Kuvendit dhe të organeve të tij. Prandaj, Gjykata vlerëson se, sipas paragrafit 6 të nenit 67 të Kushtetutës, anëtarët e Kryesisë së Kuvendit, nuk janë përfaqësues të grupeve parlamentare apo të partive politike në këtë organ dhe në cilësinë e anëtarit të Kryesisë së Kuvendit nuk janë të thirrur që të mbrojnë interesat e grupeve parlamentare apo të partive politike të Kuvendit.
99. Kjo, për më tepër, duke pasur parasysh edhe faktin që numri i nënkryetarëve të Kuvendit është i përcaktuar shprehimisht me Kushtetutë dhe jo të gjitha grupet parlamentare apo partitë politike kanë të drejtë të propozojnë kandidatë për nënkryetar të Kuvendit, por kjo e drejtë u njihet vetëm 3 (tri) grupeve më të mëdha parlamentare.
100. Për më tepër, Gjykata rikujton po ashtu nenin 16, paragrafët 2 dhe 5 të Rregullores së punës së Kuvendit, që përcaktojnë:

“2. Kryetari i Kuvendit e thërret mbledhjen e Kryesisë, nëse kërkohet nga një grup parlamentar ose së paku nga pesë (5) për qind, përkatësisht nga gjashtë (6) deputetë të Kuvendit”

[...]

“5. Kryesia e Kuvendit, për çështje të caktuara, i fton në mbledhjet e Kryesisë edhe kryetarët e grupeve parlamentare”.

101. Gjykata vëren se, sipas Kushtetutës dhe Rregullores së punës së Kuvendit, për çështje të caktuara që prekin interesat e grupeve parlamentare në Kryesinë e Kuvendit, të gjitha grupet parlamentare përfaqësohen nga kryetarët e grupeve parlamentare.
102. Gjykata, po ashtu, vëren se në vendet demokratike ka praktika të ndryshme në lidhje me zgjedhjen dhe shkarkimin e nënkryetarëve të Kuvendit. Megjithatë, në të gjitha shtetet që kanë dërguar përgjigje në lidhje me pyetjet e Gjykatës Kushtetuese drejtuar gjykatave kushtetuese përmes Forumit të Komisionit të Venecias, me përjashtim të Bullgarisë ku një gjë e tillë është e definuar në mënyrë specifike me Rregulloren e punës së Kuvendit, dalja nga një grup i caktuar parlamentar nuk nënkupton edhe largimin automatik nga pozita e nënkryetarit. Andaj, në praktikën e këtyre vendeve, për shkarkimin e nënkryetarëve të Kuvendit, kërkohet votim i veçantë dhe numër i caktuar i votave që një shkarkim i tillë të realizohet.
103. Për më tepër, në lidhje me pretendimin e parashtruesve të kërkesës së pozita e nënkryetarit/es të Kuvendit, sipas nenit 67, paragrafi 3 të Kushtetutës, është e

rezervuar ekskluzivisht për (3) tri grupet më të mëdha parlamentare, të cilat dalin nga votat e partive politike apo koalicioneve që kanë fituar ulëse në Kuvend si rezultat i zgjedhjeve për Kuvend, Gjykata i referohet rastit KO119/14, ku kishte konstatuar se *“grupi me i madh parlamentar, sipas nenit 67 (2) të Kushtetutës, duhet të konsiderohet partia, koalicioni, iniciativa qytetare dhe kandidatë të pavarur që kanë më shumë vende në Kuvend, në kuptim të nenit 64 (1) të Kushtetutës, se çdo tjetër parti, koalicion, initiative qytetare dhe kandidatë të pavarur që kanë marrë pjesë si të tille në zgjedhje”*. (shih Aktgjykimin në rastin KO119/14, Parashtrues *Xhavit Haliti dhe 29 deputetë të tjerë të Kuvendit të Republikës së Kosovës*, paragrafi 116).

104. Në lidhje me këtë, Gjykata vëren se si rezultat i zgjedhjeve për Kuvend të mbajtura më 11 qershor 2017, LVV-ja, si grupi i dytë më i madh parlamentar, siguroi të drejtën për të propozuar kandidatin për pozitën e nënkryetarit të Kuvendit. Në bazë të kësaj të drejte, LVV-ja propozoi znj. Aida Dërguti si kandidate për pozitën e nënkryetares së Kuvendit, e cila mori votat e nevojshme për të qenë anëtare e Kryesisë.
105. Megjithatë, Gjykata vlerëson se neni 67, paragrafi 3, i Kushtetutës përcakton që 3 (tri) grupet më të mëdha parlamentare në fillim të legjislaturës kanë të drejtën e propozimit të kandidatëve për nënkryetarë të Kuvendit. Megjithatë, pas zgjedhjes së kandidatëve të propozuar për nënkryetarë, e drejta e grupeve parlamentare për të propozuar kandidatë për nënkryetarë rilind vetëm nëse ndonjë nga nënkryetarët e humb mandatin e deputetit sipas nenit 70 të Kushtetutës, apo nëse shkarkohet sipas procedurës së përcaktuar në nenin 67, paragrafi 5, të Kushtetutës.
106. Bazuar në atë që u tha më sipër, Gjykata konsideron se pretendimi i parashtruesve të kërkesës se pozita e nënkryetarit/es të Kuvendit, sipas nenit 67, paragrafi 3, të Kushtetutës, është e rezervuar ekskluzivisht për 3 (tri) grupet më të mëdha parlamentare të cilat dalin nga votat e partive politike apo koalicioneve që kanë fituar ulëse në Kuvend si rezultat i zgjedhjeve për Kuvend, nuk është e bazuar.

Përkitazi me procedurën e ndjekur për shkarkimin e nënkryetares së Kuvendit

107. Në vijim, Gjykata rikujton se shkarkimi i nënkryetarëve të Kuvendit është e rregulluar me dispozitat specifike të Kushtetutës, konkretisht me nenin 67, paragrafi 5, të Kushtetutës, që përcakton se *“Kryetari dhe nënkryetarët e Kuvendit shkarkohen me votën e shumicës prej dy të tretave (2/3) të numrit të përgjithshëm të deputetëve”*.
108. Rrjedhimisht, për shkarkimin e nënkryetarëve të Kuvendit është e nevojshme që të plotësohen kërkesat e nenit 67, paragrafi 5, të Kushtetutës.
109. Në lidhje me këtë, Gjykata rikujton se sipas paragrafit 5 të nenit 67 të Kushtetutës, është paraparë që nënkryetarët e Kuvendit shkarkohen me shumicën prej dy të tretave (2/3) të numrit të përgjithshëm të deputetëve, për dallim nga paragrafi 3, i nenit 67, që parashihet se për zgjedhjen e tyre kërkohet vota e shumicës së të gjithë deputetëve.

110. Në rastin e kërkesës, Gjykata rikujton se LVV-ja kishte paraqitur propozimin për shkarkimin e nënkryetares së Kuvendit, Aida Dërguti.
111. Më 19 prill 2018, Kryesia e Kuvendit shqyrtoi dhe vendosi këtë propozim në rend të ditës për seancë.
112. Gjykata, po ashtu, rikujton se pas diskutimeve të 1 qershorit 2018, që ishin zhvilluar në lidhje me propozimin e LVV-së, më 4 qershor 2018, Kuvendi votoi në lidhje me propozimin e LVV-së, ku në sallë ishin të pranishëm 94 (nëntëdhjetë e katër) deputetë, me ç ‘rast u konstatua se ka kuorum për vendimmarrje. Nga ta, 16 (gjashtëmbëdhjetë) deputetë kishin votuar për propozimin e LVV-së, 26 (njëzetë e gjashtë) deputetë kishin votuar kundër, dhe 47 (dyzetë e shtatë) deputetë kishin abstenuar.
113. Si përfundim, Gjykata konstaton se, në rastin konkret, propozimi i LVV-së nuk mori votat e nevojshme, dhe rrjedhimisht nuk u plotësuan kushtet për shkarkimin e Aida Dërgutit nga pozita e nënkryetares së Kuvendit, ashtu siç përcaktohet shprehimisht me nenin 67, paragrafi 5, të Kushtetutës.

Përkitazi me pretendimin e parashtresve për “abuzimin me të drejtën e votimit”

114. Në vazhdim, Gjykata rikujton edhe një herë që parashtresit pretendojnë se, sipas nenit 67 të Kushtetutës, pozitat e nënkryetarëve të Kuvendit janë të rezervuara ekskluzivisht për 3 (tri) grupet më të mëdha parlamentare, dhe si rrjedhojë *“[r]efuzimi i shkarkimit të nënkryetares në fjalë, e cila nuk e përfaqëson më fuqinë politike dhe votën demokratike siç e parasheh Kushtetuta është abuzim me të drejtën e votimit dhe cenon qëllimin kushtetues që qëndron”*.
115. Në lidhje me këtë, Gjykata rikujton që ajo ka konstatuar më lart se sipas nenit 67, paragrafi 3, të Kushtetutës, nuk është i garantuar përfaqësimi i 3 (tri) grupeve më të mëdha parlamentare në Kryesinë e Kuvendit, por është e garantuar e drejta e tyre për propozimin e kandidatëve për pozitën e nënkryetarit, të cilët më pas votohen nga Kuvendi.
116. Rrjedhimisht, me rastin e votimit për propozimin për shkarkimin e nënkryetares znj. Aida Dërguti, Kuvendi nuk ka vepruar në papajtueshmëri me nenin 67 të Kushtetutës.
117. Për më tepër, në lidhje me votimin në Kuvend, Gjykata i referohet paragrafit 1 të nenit 70 [Mandati i Deputeteve] të Kushtetutës, që përcakton:

“1. Deputetët e Kuvendit janë përfaqësues të popullit dhe nuk i nënshtrohen asnjë mandati detyrues”.
118. Gjykata, po ashtu, i referohet nenit 74 [Ushtrimi i Funkcionit] të Kushtetutës, që përcakton:

“Deputetët e Kuvendit të Kosovës ushtrojnë funksionin e tyre në interesin më të mirë të Republikës së Kosovës dhe në pajtim me këtë Kushtetutë, ligjet dhe rregullat e procedurës së Kuvendit”.

119. Gjykata, po ashtu, rikujton nenin 3 [Mandati i Lirë] të Ligjit nr. 03/L-111 për të Drejtat dhe Përgjegjësitë e Deputetit (publikuar në Gazetën Zyrtare, më 20 korrik 2010), i cili parasheh:

“1. Deputeti është përfaqësues i qytetarëve dhe gjatë mandatit të tij i nënshtrohet vetëm ndërgjegjes së tij.

2. Deputeti i ushtron detyrat e tij në pajtim me dispozitat kushtetuese, ligjin dhe me Rregulloren e punës së Kuvendit”.

120. Gjykata, gjithashtu, i referohet edhe paragrafëve 4 dhe 6 të nenit 51 [Kuorumi dhe votimi në mbledhjet e Kuvendit] të Rregullores së punës së Kuvendit që përcaktojnë:

“4. Votimi bëhet në këto mënyra:

e) votimi i hapur, me ngritje të dorës: “për”, “kundër” dhe “abstenim”,

f) votimi i fshehtë ose

g) votimi i regjistruar, që e përfshin votimin elektronik dhe

h) votimin duke e thirrur secilin deputet, veç e veç.

[...]

6. Kur kemi numër të barabartë të votave “për” dhe “kundër” konstatohet se propozimi nuk është miratuar.”

121. Në lidhje me këtë, Gjykata gjithashtu rikujton praktikën e saj gjyqësore ku kishte konstatuar se *“në konstituimin e Kuvendit, të gjithë deputetët duhet të jenë të pranishëm dhe të votojnë si të dëshirojnë, në mënyrë të hapur ose të fshehtë, të votojnë “për”, “kundër” ose të “abstenojnë”, dhe nuk mund të lirohen nga të vepruarit kështu”.* (shih rastin KO119/14, Parashtrues Xhavit Haliti dhe 29 deputetë të tjerë të Kuvendit të Republikës së Kosovës përkitazi me vlerësimin e kushtetutshmërisë së Vendimit nr. 05-V-001, të votuar nga 83 deputetë të Kuvendit të Republikës së Kosovës për zgjedhjen e Kryetarit të Kuvendit të Republikës së Kosovës, Aktgjykim i 17 korrikut 2014, paragrafi 128).

122. Duke pasur parasysh atë që u tha më sipër, Gjykata konsideron se deputetët kanë për obligim të marrin pjesë në punimet e Kuvendit, duke përfshirë edhe pjesëmarrjen e tyre në votim përkitazi me propozimet e paraqitura në bazë të Kushtetutës dhe rregullave tjera të ndërlidhura. Megjithatë, Gjykata rithekson se deputetët janë të lirë të vendosin se si do të votojnë në lidhje me propozimet që janë paraqitur para tyre dhe mund të votojnë për, kundër apo të abstenojnë duke marrë parasysh interesin më të mirë të Shtetit në pajtim me Kushtetutën dhe rregullat e tjera.

123. Rrjedhimisht, Gjykata konsideron që pretendimi i parashtruesve të kërkesës se refuzimi i shkarkimit të nënkryetares në fjalë, e cila nuk e përfaqëson më fuqinë politike dhe votën demokratike siç e parasheh Kushtetuta *“është abuzim*

me të drejtën e votimit dhe cenon qëllimin kushtetues që qëndron prapa dispozitave që e rregullojnë përbërjen e Kryesisë së Kuvendit” nuk është i bazuar.

124. Në fund, Gjykata po ashtu rikujton se parashtuesit e kërkesës pretendojnë se Kuvendi, duke mos votuar propozimin e LVV-së për shkarkimin e nënkryetares së Kuvendit, ka shkelur po ashtu nenin 7 [Vlerat] të Kushtetutës. Në lidhje me këtë pretendim, Gjykata vëren se parashtuesit e kërkesës nuk kanë paraqitur ndonjë dëshmi dhe as nuk e kanë mbështetur pretendimin e tyre për shkelje të këtij neni të Kushtetutës.

Përfundim

125. Si përfundim, Gjykata konstaton që pretendimi i parashtuesve të kërkesës se pozita e nënkryetarit/es të Kuvendit sipas nenit 67, paragrafi 3, të Kushtetutës, është e rezervuar ekskluzivisht për 3 (tri) grupet më të mëdha parlamentare të cilat dalin nga votat e partive politike apo të koalicioneve, që kanë fituar ulëse në Kuvend si rezultat i zgjedhjeve për Kuvend, nuk është i bazuar.
126. Gjykata, po ashtu, konstaton që pretendimi i parashtuesve të kërkesës se refuzimi i shkarkimit të nënkryetares në fjalë, e cila nuk e përfaqëson më fuqinë politike dhe votën demokratike siç e parasheh Kushtetuta *“është abuzim me të drejtën e votimit dhe cenon qëllimin kushtetues që qëndron prapa dispozitave që e rregullojnë përbërjen e Kryesisë së Kuvendit”*, nuk është i bazuar.
127. Rrjedhimisht, Gjykata gjen se Vendimi nr. 06/V-145 i Kuvendit të Republikës së Kosovës përkitazi me Propozimin e Grupit Parlamentar të LVV, për shkarkimin e Aida Dërgutit nga pozita e nënkryetares së Kuvendit të Republikës së Kosovës, është në pajtueshmëri me nenet 7 [Vlerat] dhe 67 [Zgjedhja e Kryetarit dhe Nënkyetarëve] të Kushtetutës.

Kërkesa për masë të përkohshme

128. Gjykata rikujton se parashtuesit e kërkesës gjithashtu kërkojnë nga Gjykata që të nxjerrë vendim për caktimin e masës së përkohshme, përkatësisht *“pezullimin e ushtrimit të funksionit të nënkryetares së Kuvendit të Kosovës [Aida Dërguti]”*.
129. Gjykata më sipër ka konkluduar se vendimi i kontestuar është në pajtueshmëri me nenet 7 [Vlerat] dhe 67 [Zgjedhja e Kryetarit dhe Nënkyetarëve] të Kushtetutës.
130. Prandaj, në pajtim me nenin 27. 1 [Masat e Përkohshme] të Ligjit dhe me rregullin 57 [Vendimi për masë të përkohshme] të Rregullores së punës, kërkesa për masë të përkohshme, është pa objekt shqyrtimi dhe, si e tillë, refuzohet.

PËR KËTO ARSYE

Gjykata Kushtetuese, në pajtim me nenet 113.5 dhe 116.2 të Kushtetutës, me nenet 20 dhe 42 të Ligjit dhe në mbështetje të rregullit 59 (1) (a) të Rregullores së punës, më 3 dhjetor 2018,

VENDOS

- I. TË DEKLAROJË, njëzëri, kërkesën të pranueshme;
- II. TË KONSTATOJË, me shumicë votash, që Vendimi nr. 06/V-145 i Kuvendit të Republikës së Kosovës përkitazi me Propozimin e Grupit Parlamentar të Lëvizjes Vetëvendosje! për shkarkimin e Aida Dërgutit nga pozita e nënkryetares së Kuvendit të Republikës së Kosovës, është në pajtueshmëri me nenet 7 [Vlerat] dhe 67 [Zgjedhja e Kryetarit dhe Nënkryetarëve] të Kushtetutës;
- III. TË REFUZOJË, njëzëri, kërkesën për masë të përkohshme;
- IV. T'UA KUMTOJË këtë aktgjykim parashtruesve të kërkesës, Presidentit të Republikës së Kosovës, Kryetarit të Kuvendit të Kosovës dhe Qeverisë së Kosovës;
- V. TË PUBLIKOJË këtë aktgjykim në Gazetën Zyrtare, në pajtim me nenin 20. 4 të Ligjit; dhe
- VI. TË SHPALLË që ky aktgjykim hyn në fuqi menjëherë.

Gjyqtarja raportuese

Remzije Istrefi-Peci

Kryetarja e Gjykatës Kushtetuese

Arta Rama-Hajrizi